Zkoušky dojitelnosti

> Jedná se o metodu, která měří a hodnotí funkční vlastnosti vemene za účelem posouzení schopností produkce mléka dané dojnice. Hodnocena je rychlost toku mléka, tedy jak rychle a snadno je mléko uvolňováno. Výsledky této metody slouží jako podklad pro selekci zvířat v rámci šlechtění.

Zkoušky dojitelnosti jsou prováděny u předem vybraných dojnic zpravidla 1x za život. Zjišťován je tzv. **absolutní průměrný minutový výdojek (APMV)** v litrech za minutu.

APMV se vypočítává z celkového výdojku (bez zahrnutí strojního, případně i ručního dodojku), a tomu odpovídající doby dojení. Celkový výdojek se proto zapisuje bez dodojku a celková doba dojení odpovídá době celkového výdojku.

Při provádění zkoušek dojitelnosti ve stájích s AMS (roboty, varianta KU A4-R) je nutné zaznamenávat pouze čistou dobu dojení. Datové výstupy ze SW AMS mohou zahrnovat pevnou nebo proměnlivou dobu přípravy a takový údaj o době dojení není možný pro vyhodnocení zkoušky dojitelnosti použít.

Podmínky pro vykonání zkoušek dojitelnosti:

1. Zapojení krávy do KU a registrace otelení.
2. Pořadí laktace a plemeno krávy.
3. Počet dnů od otelení musí být v rozmezí 50–180.
4. Zkouška dojitelnosti může být provedena na 1.–4. laktaci.
5. Celkový výdojek musí být v rozmezí 3.0–40.0 litrů.
6. Doba dojení v intervalu 2.0–25.0 minut.
7. Vypočtený APMV je v intervalu 0.70–10.00.

Pro záznam údajů o provedených zkouškách dojitelnosti je zřízen v systému eSkot modul "Dojitelnost" umožňující registrovaným uživatelům záznam a vyhodnocení hlášené zkoušky. Hlášeny mohou být jak aktuálně provedené zkoušky dojitelnosti, tak opravy zkoušek dojitelnosti jednotlivých krav.

Při záznamu výsledků přezkoušených krav je možné zapisovat údaje od jednotlivých krav, u nichž zkoušku dojitelnosti provedl jeden technik KU identifikovaný svým číslem pro elektronický sběr dat (ESD) KU skotu. Zápis krav může být v libovolném pořadí. Kráva, pro kterou je oznámeno provedení zkoušky, musí však být již zařazena v automatizovaném zpracování dat kontroly užitkovosti, a to s otelením, po kterém je zkouška dojitelnosti provedena. Splnění této podmínky je rozhodující pro převzetí údajů o krávě, tj. datum otelení a pořadí laktace, plemeno, původ (otec krávy) a označení

zemědělského podniku a stáje, kde je kráva v KU zařazena. Při nesplnění této podmínky, tj. zařazení a otelení krávy v automatizovaném zpracování KU, nelze hodnocení zkoušky dojitelnosti propočítat a údaje jsou odmítnuty.

Při **provádění oprav** se zapisují se údaje od krav, u kterých byla chyba v hodnotových údajích, způsobená jakoukoliv příčinou (nesprávný zápis nebo nesprávné pořízení dat). Na požádání je možno zkoušku opakovat; pak platí výsledek opakované zkoušky.

> Zkoušky dojitelnosti slouží pro následné výpočty plemenných hodnot a selekčních indexů.

Zkoušky dojitelnosti mohou provádět pouze osoby odborně způsobilé podle § 30 odst. 2 plemenářského zákona pracovníci oprávněných osob určení k provádění kontroly užitkovosti, kteří jsou navíc proškoleni v metodice postupu kontroly dojitelnosti,

Zkoušky dojitelnosti jsou prováděny pouze u zdravých krav; vylučují se dojnice postižené zánětem mléčné žlázy a dojnice, které nedojí na všechny struky; neprovádí se rovněž u krav, které jsou v říji.

Dojitelnost pro potřeby kontroly dědičnosti se hodnotí zpravidla u dojnic na první laktaci; u krav navržených jako matky býků je možno dojitelnost hodnotit také na II. až IV. laktaci pokud nebyla hodnocena I. laktace.

Dojitelnost se zjišťuje pomocí mlékoměru s rekalibrovaným průtokoměrem schváleným ICARem; rekalibraci zajišťuje členská organizace ICAR 1x ročně. Před zkouškou se namátkově prověří výše podtlaku a počet pulsů dojícího stroje dle údajů výrobce.

Doba toku mléka se v případě dojení na stání nebo na dojírnách bez SW měří stopkami; začíná se měřit čas po nasazení posledního strukového násadce a končí ukončením průtoku mléka v dojícím zařízení. Stanovení doby toku mléka na dojírnách vybavených PC, využijí se ke stanovení doby toku mléka časy začátku a konce dojení ze SW dojírny. Během dojení se nesmí strukové nástavce zatěžovat.

Po skončení dojení se na průtokoměru odečte výdojek; výsledky, které jsou zjištěny při výdojku nižším než 3 kg, zůstávají nevyhodnocené a nepublikují se.

Revize č. 10
Vytvořeno 8 prosince 2025 14:51:44 uživatelem Michaela Švestková
Aktualizováno 19 ledna 2026 13:13:09 uživatelem Michaela Švestková